

Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća PODRAVKA d.d.

Novak, Monika

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The Polytechnic of Rijeka / Veleučilište u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:125:780806>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Rijeka Digital Repository - DR PolyRi](#)

VELEUČILIŠTE U RIJECI

Monika Novak

FINANCIJSKI POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA „PODRAVKA D.D.“

(završni rad)

Rijeka, 2019.

VELEUČILIŠTE U RIJECI

Poslovni odjel
Stručni studij Poduzetništvo

FINANCIJSKI POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA „PODRAVKA D.D.“ (završni rad)

MENTOR
Mr. sc. Denis Buterin, predavač

STUDENT
Monika Novak
MBS: 2423000056/16

Rijeka, srpanj 2019.

VELEUČILIŠTE U RIJECI

Poslovni odjel

Rijeka, 1.04.2019.

**ZADATAK
za završni rad**

Pristupnici Moniki Novak

MBS: 2423000056/16

Studentici stručnog studija Poduzetništvo izdaje se zadatak završni rad – tema završnog rada pod nazivom:

Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća PODRAVKA d.d.

Sadržaj zadatka:

Sustavno obraditi relevantne značajke financijskih izvješća trgovačkih društava. Posebnu pozornost posvetiti pokazateljima uspješnosti i boniteta. Proučiti temeljne postupke financijskih analiza. Koristeći financijska izvješća, upotrebom financijskih pokazatelja analizirati poslovanje navedenog trgovačkog društva kao jednog od najvećih prehrambenih poduzeća u RH. Rezultate istraživanja sustavno prikazati u zaključku.

Rad obraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta u Rijeci.

Zadano: 1.4.2019.

Predati do: 15.09.2019.

Mentor:

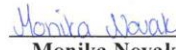
Mr.sc. Denis Buterin

Pročelnica odjela:

Mr.sc. Anita Stilin

Zadatak primila dana: 1.4.2019.

Monika Novak

- mentoru
- pristupnici

Prilog 5.

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom FINANCIJSKI POKRATKIJI
USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA GODRAVKA D.D. izradio samostalno pod
nadzorom i uz stručnu pomoć mentora Mr. sc. Denis Boterin.

Ime i prezime

Uromita Uluat
(potpis studenta)

SAŽETAK

Financijski izvještaji pružaju informacije svim korisnicima o poslovanju poduzeća, ne samo što prikazuju prethodne godine već se pomoću njih može doći i do budućeg poslovanja poduzeća. Temeljne financijske izvještaje čine: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjeni glavnice te bilješke uz financijska izvješća.

Financijska analiza uključuje financijske pokazatelje. Odnosno financijsku analizu čine financijski pokazatelji koji prikazuju omjer između dvije ekonomske veličine. Financijske pokazatelje svrstavamo u 2 skupine, pokazatelje uspješnosti i pokazatelje sigurnosti. U sigurnost poslovanja spadaju pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti te pokazatelji aktivnosti. U uspješnost poslovanja spadaju također pokazatelji aktivnosti, pokazatelji profitabilnosti te pokazatelji investiranja.

Kroz financijske pokazatelje vidljiva je efikasnost poslovanja poduzeća Podravka d.d.

KLJUČNE RIJEČI: financijski izvještaji, pokazatelji financijske analize, analiza poslovanja „Podravka d.d.“

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI.....	2
2.1. Bilanca	3
2.2. Račun dobiti i gubitka.....	7
2.3. Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice)	10
2.4. Izvještaj o novčanom toku	12
2.5. Bilješke uz financijske izvještaje	13
3. FINANCIJSKA ANALIZA	15
4. FINANCIJSKI POKAZATELJI.....	17
4.1. Pokazatelji likvidnosti.....	19
4.2. Pokazatelji zaduženosti.....	22
4.3. Pokazatelji aktivnosti	24
4.4. Pokazatelji ekonomičnosti	26
4.5. Pokazatelji profitabilnosti	28
4.6. Pokazatelji investiranja	30
5. „PODRAVKA D.D.“	31
5.1. Bilanca Podravka d.d.	34
5.2. Račun dobiti i gubitka Podravka d.d.....	36
6. POKAZATELJI FINANCIJSKE ANALIZE PODRAVKA D.D.	37
6.1. Pokazatelji likvidnosti.....	37
6.2. Pokazatelji zaduženosti.....	39
6.3. Pokazatelji aktivnosti	40
6.4. Pokazatelji ekonomičnosti	41
6.5. Pokazatelji profitabilnosti	42
6.6. Pokazatelji investiranja	43
7. ZAKLJUČAK.....	44
LITERATURA	45
POPIS TABLICA	47
POPIS SLIKA.....	47

1. UVOD

„Podravka d.d.“ je prehrambena industrija koja je jedna od vodećih industrija u Republici Hrvatskoj, ali i u središnjoj Europi, nastala još 1947. godine. Predmet istraživanja ovog rada je analiza uspješnosti poslovanja poduzeća pomoću financijskih pokazatelja. Kako bi smo utvrdili financijske pokazatelje uspješnosti poslovanja potrebni su financijski izvještaji. U konačnici, pomoću pokazatelja dobiveni su parametri kojima se ocjenjuje financijska uspješnost poslovanja navedenog poduzeća što ujedno čini svrhu i cilj završnog rada. Kod izrade korištene su brojne znanstvene metode kao što su metoda analize i sinteze, metoda konkretizacije, metoda generalizacije, komparativna metoda te metoda indukcije i dedukcije.

Ovaj završni rad sastoji se od 7 međusobno povezanih cjelina. Prva cjelina je uvod gdje je navedeni predmet istraživanja, svrha i cilj te metode koje su korištene prilikom izrade ovog završnog rada. U drugom dijelu definirani su temeljni financijski izvještaji te su svaki zasebno objašnjeni. Treća cjelina prikazuje financijsku analizu, odnosno prikazuje što je to financijska analiza, gdje se primjenjuje, a gdje ne, te kako se primjenjuje. Četvrti dio ovog završnog rada čine financijski pokazatelji koji se dijele u dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja razmatra poslovanje poduzeća unutar određenog vremenskog razdoblja., najčešće do jedne godine, a druga se skupina financijskih pokazatelja odnosi na točno određeni trenutak. U petoj cjelini navedeno je nešto općeniti o „Podravka d.d.“ kada je nastala, gdje je nastala, sjedište poduzeća te neki njeni proizvodi. Šesta cjelina sastoji se financijskih pokazatelja na konkretnom primjeru bilance te računa dobiti i gubitka „Podravke d.d.“ u razdoblju od 1.1.2016. do 31.12.2018. u posljednjem dijelu rada, odnosno u sedmoj cjelini prikazana su zaključna razmatranja o poslovanju odabranog poduzeća.

2. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Financijski izvještaji nastaju kao rezultat praćenja poslovanja poduzeća i knjigovodstvene evidencije nastalih poslovnih promjena.

Dakle, financijski izvještaji pružaju informacije zainteresiranim korisnicima kao što su javnost, dioničari, konkurenti i slično tako i vlasniku poduzeća o uspješnosti poslovanja, ali i o mogućim nedostacima poslovanju u prethodim godinama. Financijski izvještaji ne pružaju samo informacije o prethodnom poslovanju i uspjehu poduzeća već služe i za buduće poslovanje poduzeća. Potrebna je i kvalitetna implementacija pokazatelja kako bi vlasnik dobio stvarnu sliku o prednostima poslovanja, ali i o nedostacima svog poduzeća da bi se moglo na vrijeme reagirati te poduzeti određene mjere, također služi i za donošenje bitnih odluka o daljnjem upravljanju poduzeća, stvara podlogu za bolje poslovanje i na kraju krajeva za lakšu usporedbu poslovanja konkurenata. (Dečman, 2012.)

Temeljne financijske izvještaje čine:

- a) Bilanca (izvještaj o financijskom položaju)
- b) Račun dobiti i gubitka (izvještaj o uspješnosti poslovanja)
- c) Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- d) Izvještaj o novčanom toku
- e) Bilješke uz financijske izvještaje

2.1. Bilanca

Bilanca je jedan od pet financijskih izvještaja koja obavezno godišnje sastavljaju trgovačka društva. Bilanca se definira kao temeljni godišnji financijski izvještaj koji prikazuje vrijednosno stanje imovine, kapitala (glavnice) te obveza (dugova) na određeni dan, odnosno na dan bilanciranja. (Vinković Kravaica, Ribarić Aidone,2009.)

Razlika između bilance i ostalih financijskih izvještaja je što bilanca prikazuje podatke za točno određeni dan, a ne za određeno razdoblje.

Bilanca se sastoji od dva dijela:

- a) Aktive
- b) Pasive

Aktiva prikazuje imovinu poduzeća koju ima u svojem vlasništvu, odnosno imovinu kojom raspolaže te upravlja, dok pasiva prikazuje izvor imovine.

Osnovno obilježje bilance je bilančna ravnoteža što znači da uvijek lijeva strana mora biti jednaka desnoj, odnosno aktiva mora biti jednaka pasivi, tj. Imovina mora biti jednaka vlasničkom kapitalu i obvezama.

Da bi se služili bilancom, moramo je najprije znati iščitati, znati razlikovati bitne dijelove bilance, a to su imovina, kapital i obveze.

Tablica 1.: Prikaz aktive i pasive u bilanci

AKTIVA	PASIVA
DUGOTRAJNA IMOVINA	VLASTITI IZVOR (vlastiti kapital i rezerve)
KRATKOTRAJNA IMOVINA	TUĐI IZVORI (obveze, krediti)
UKUPNA AKTIVA	UKUPNA PASIVA

Izvor: izrada autorice

Kao što je prije navedeno aktiva se sastoji od imovine, a imovina se dijeli na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu.

Kratkotrajna imovina je oblik imovine čija je vrijednost do 3.500,00 kn, a rok realizacije je do godine dana.

Osnovni elementi kratkotrajne imovine su:

- a) Zalihe: gotovi proizvodi, sirovine i materijali, predujmovi, proizvodnja u toku (nedovršena proizvodnja i poluproizvodi), trgovačka roba
- b) Potraživanja: potraživanja od države i drugih institucija, potraživanja od povezanih poduzeća, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od kupaca, potraživanja za više plaćene svote po osnovi dobiti, ostala potraživanja
- c) Financijska imovina: otkup vlastitih dionica, dionice u povezanim poduzećima, depozit i kaucije, zajmovi povezanim poduzećima, dani krediti, vrijednosni papiri, ostala kratkoročna ulaganja
- d) Novac u banci i blagajni

Dugotrajna imovina je oblik imovine čija je vrijednost veća od 3.500,00 kuna, a rok realizacije je duži od godine dana. Najčešće se nabavlja u svrhu proizvodnje u vlastitim pogonima poduzeća na duži rok korištenja.

Oblici dugotrajne imovine su:

- a) Materijalna imovina
- b) Nematerijalna imovina
- c) Financijska imovina
- d) Dugotrajna potraživanja

U aktivi se ne nalazi samo dugotrajna i kratkotrajna imovina, već se u aktivu upisuju i potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital te izvanbilančni zapisi koji nemaju uvijete da budu bilančne stavke.

Vidljivo je iz Tablice 1. da se pasiva sastoji od vlastitih i tuđih izvora. U vlastite izvore ubraja se vlastiti kapital kojim poduzetnik osniva poduzeće te početnim ulaganjem, ali se konstantno povećava ako poduzetnik dodatno ulaže u poduzeće ili uspješnim poslovanjem poduzeća.

Kapital se sastoji od:

- a) Upisanog kapitala
- b) Kapitalnih rezerva
- c) Revalorizacijskih rezerva
- d) Rezerva iz dobiti
- e) Zadržane dobiti ili prenesenog gubitka
- f) Dobiti ili gubitka tekuće godine

Druga stavka pasive su obveze. Obveze su nastale lošim poslovanjem iz prošlih događaja gdje se očekuje da će se podmiriti smanjenjem resursa kojima se ostvaruju ekonomske koristi. One se dijele s obzirom na rok podmirenja, stoga razlikujemo dugoročne i kratkoročne obveze. Kratkoročne obveze se podmiruju do godine dana ili kraće, dok kod dugoročnih obveza vjerovnik ne očekuje od dužnika da ih isplati do godine dana, već u roku duljem od jedne godine.

U kratkoročne obveze ubrajamo: obveze prema dobavljačima, obveze za izdane kratkoročne vrijednosne papire, pasivna vremenska ograničenja, obveze za plaće zaposlenika, obveze za primljene kratkoročne vrijednosne papire, obveze za kamate, obveze za primljene kratkoročne pozajmice, obveze za dividende, tekuća dospijeca dugoročnih obveza. Dok u dugoročne obveze spadaju: dugoročni krediti, dugoročne obveze za primljene depozite, dugoročne obveze prema subjektima, izdane dugoročne obveznice, dugoročne obveze na osnovi najмова itd.(Vidučić, 2012.)

Slika 1.: Prikaz bilance

AKTIVA		PASIVA	
A	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	A	KAPITAL I REZERVE
B	DUGOTRAJNA IMOVINA	B	DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE
	1. Nematerijalna imovina	C	DUGOROČNE OBVEZE
	2. Materijalna imovina	D	KRATKOROČNE OBVEZE
	3. Financijska imovina	E	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA
	4. Potraživanja		
C	Kratkotrajna imovina		
	1. Zalihe		
	2. Potraživanja		
	3. Financijska imovina		
	4. Novac		
D	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA		
E	GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		

IZVOR: Žager, 2008., str . 66.

2.2. Račun dobiti i gubitka

Drugi temeljni financijski izvještaj je račun dobiti i gubitka. Cilj svakog poduzeća je ostvarenje prihoda, a kao što sam naziv financijskog izvještaja govori račun dobiti i gubitka znači da iz njega možemo iščitati prihode i rashode, odnosno dobit ili gubitak ostvaren u jednoj poslovnoj godini. Za razliku od bilance koja se donosi na točno određen dan, račun dobiti i gubitka se sastavlja za cijelo razdoblje npr. Od 1. siječnja 20xx do 31. prosinca 20xx godine. On također daje zainteresiranim korisnicima informacije o poslovanju poduzeća, odnosno da li poduzeće posluje s dobitkom ili gubitkom, te koliki su mu prihodi.

TABLICA 2.: Nastanak prihoda i rashoda

PRIHODI	RASHODI
- Povećanje imovine	- Smanjenje (trošenje) imovine
- Smanjenje obveza	- Povećanje obveza

Izvor: Žager, 2008, str. 68

Iz Tablice 2. Je vidljivo nastajanje prihoda i rashoda. Prihodi su ti koji čine pozitivnu komponentu poslovanja prodajom proizvoda ili usluga, dok su rashodi negativna komponenta svakog poslovanja jer nastaju povećanjem obveza ili smanjenjem imovine što u konačnici dovodi do smanjenja kapitala poduzeća koji predstavlja loš odraz svakog poduzeća.

Prilikom obavljanja poslova poduzeća dolazi do promjena na imovini tog poduzeća. Resursima kojem poduzeće raspolaže mijenja ju se iz jednog oblika imovine u drugi, te na taj način može se reći da nastaju prihodi i rashodi. Prihodi predstavljaju pozitivnu ekonomsku vrijednost te nastaju u obliku povećanja sredstava ili pak smanjenjem obveza koje na kraju rezultira povećanjem glavnice, dok rashodi predstavljaju negativnu komponentu poslovanja poduzeća te nastaju u obliku odljeva ili smanjenja sredstava što rezultira smanjenjem glavnice.

Krajnji efekt prihoda je povećanje zarade, da bi došli do povećanje zarade ili povećanja glavnice potrebno je ostvariti prihode što znači povećati poslovne aktivnosti koji najčešće uključuju prodaju proizvoda i usluge. Prihodi ovise o učestalosti pojavljivanja stoga oni mogu biti redovni i izvanredni. Redovni prihodi nastaju prodajom proizvoda ili usluga ili samim njihovim nastupom na tržištu. Također mogu nastati i prodajom trgovačke robe ili pružanjem usluga, zavisno o tome koje su poslovne aktivnosti nekog poduzeća. Uglavnom, to su prihodi koji se najčešće pojavljuju i čine najveći dio strukture te se nazivaju još i poslovnim приходima. Financijske prihode čine ulaganja viška novaca poduzeća npr. U dionice ili obveznice ili pak obična posudba. Poduzeće svakim ulaganjem ili posudbom ima pravo na neku naknadu kojom ostvaruje pravo na dividendu ili kamatu. U financijske prihode ubrajamo i pozitivne tečajne razlike kao rezultat povećanja vrijednosti novca u odnosu na stranu valutu. Izvanredni prihodi, sama riječ govori da su izvanredni da se ne pojavljuju redovito pa ih upravo zbog toga nije moguće unaprijed predvidjeti ili isplanirati. Oni se javljaju kod prodaje dugotrajne imovine, inventurnih viškova, prodaje sirovina te otpisa obveza kao i kod drugih izvanrednih oblika povećanja imovine ili smanjenja obveza.

Kao što je prije navedeno rashodi čine negativnu vrijednost u poslovanju poduzeća, te nastaju kao posljedica trošenja, odnosno smanjenja imovine ili povećanja obveza. Rashodi čine vrijednosti koje su morale biti utrošene prilikom obavljanja poslovnog procesa (sirovine, materijal, ljudski rad, energija, strojevi...) te su glavna komponenta stvaranja poslovnih učinaka. Stvaranje proizvoda i usluga, odnosno vrijednost poslovnih učinaka izražena je u troškovima koji su nastali prilikom proizvodnje ili kupnje tih proizvoda te nakon prodaje tih proizvoda, troškovi koji su tada bili obavezni za stjecanje tog proizvoda postaje rashod razdoblja. Drugim riječima

možemo reći da rashod čini onu vrijednost koja se ulaže da bi došli do proizvoda, a prihod pak čine vrijednost koju ostvarujemo prodajom tih proizvoda. Osim tih najčešćih, poslovnih rashoda postoje i financijski rashodi koji su rezultat korištenja tuđeg novca. U financijske rashode ubrajaju se kamate koje poduzeće mora dati za posuđeni novac, negativne tečajne razlike, smanjenje financijskog plasmana i slično. Kao i izvanredne prihode, tako i izvanredne rashode teško je predvidjeti ili isplanirati te se ne pojavljuju često, odnosno redovno, ali rezultiraju smanjenjem vrijednosti imovine. U izvanredne rashode se ubrajaju razna otuđenja imovine, kazne, štete, korekcije iz prethodnih godina i slično. Financijski rezultat utvrđuje se na kraju obračunskog razdoblja, najčešće je to na kraju jedne poslovne godine. Financijski rezultat ovisi o visini prihoda i rashoda, ako su prihodi veći od rashoda, znači da poduzeće dobro realizira svoje poslovne aktivnosti te da je poduzeće ostvarilo dobit, dok je za rashode obrnuta situacija. Ako su rashodi veći od prihoda znači da poduzeće posluje s gubitkom. Poduzeće u obračunskom razdoblju nije uspjelo uspješno realizirati proizvode.

Slika 2.: Prikaz Računa dobiti i gubitka

RAČUN DOBITI I GUBITKA	
Poslovni prihodi	
Prihodi od prodaje u zemlji	
Prihodi od prodaje u inozemstvu	
Ostali poslovni prihodi	
Financijski prihodi	
Prihodi od kamate	
Pozitivne tečajne razlike	
Izvanredni prihodi	
UKUPNI PRIHODI	
Poslovni rashodi	
Materijalni troškovi i troškovi prodane robe	
Troškovi osoblja	
Amortizacija	
Ostali troškovi	
Financijski rashodi	
Rashodi od kamata	
Negativne tečajne razlike	
Izvanredni rashodi	
UKUPNI RASHODI	
DOBIT/GUBITAK prije poreza	
Porez 20%	
NETO DOBIT/GUBITAK	

IZVOR: Izrada autora

2.3. Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice)

Izvještaj o promjenama kapitala čini još jedan bitni dio temeljnih financijskih izvještaja. Prikazuje sve promjene koje su nastale između dva obračunska razdoblja, odnosno promjene kapitala koje su se dogodile između tekuće i prethodne godine te na kraju prikazuju promjenu kapitala u pozitivnom ili pak negativnom smislu, upravo zbog toga je povezan s bilancom i računom dobiti i gubitka.

Tako npr. Nije ista kvaliteta ako se glavnica povećala kao rezultat pozitivnog poslovnog rezultata (dobiti) ili je taj porast posljedica revalorizacije. (Dražić-Lutilsky, 2010.)

Izvještaj o promjenama kapitala obuhvaća:

1. Upisani kapital
2. Kapitalne rezerve
3. Rezerve iz dobiti
4. Zadržana dobit ili preneseni gubitak
5. Dobit ili gubitak tekuće godine
6. Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine
7. Revalorizacija nematerijalne imovine
8. Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju
9. Ostala revalorizacija
10. Tečajne razlike s naslova neto ulaganje u inozemno poslovanje
11. Tekući i odgođeni porezi
12. Zaštita novčanog tijeka
13. Promjene računovodstvenih politika
14. Ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja
15. Ostale promjene kapitala

Sva financijska izvješća služe za informiranje javnosti ili zainteresiranih komitenata pa tako i Izvještaj o promjeni glavnice služi za informiranje zainteresiranih komitenata, prvenstveno investitore. Kada je riječ o investitorima znači da se najprije dobro informira o poduzeću u koje se ulaže, stoga tu vrlo važnu ulogu ima Izvještaj o promjenama kapitala jer pruža informacije o promjeni kapitala. Preciznije, prikazuje sve događaje koji su utjecali i kako su utjecali na smanjenje ili povećanje kapitala.

2.4. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku je financijski izvještaj koji je nastao zbog potrebe financijskih institucija i menadžmenta za donošenje poslovnih odluka. Za razliku od bilance i računa dobiti i gubitka, Izvještaj o novčanom toku temelji se na novcu i novčanim ekvivalentima. Novac obuhvaća novac u blagajni i depozite po viđenju, dok su ekvivalenti kratkotrajna, Visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo promijeniti u novac. Osnovna svrha izvještaja je da korisnicima pruži podatke o novčanim primicima i novčanim izdacima koji su nastali u jednom obračunskom razdoblju. Podaci koje pruža Izvještaj o novčanom toku korisnicima financijskih izvještaja daju korisne informacije koje su temelj za ocjenu poduzeća koje je sposobno stvoriti novac i novčane ekvivalente te njihove potrebe za novcem. Korisnici financijskih izvještaja koji mogu biti unutarnji i vanjski imaju veliko zanimanje od kuda dolaze i koliko neko poduzeće ostvaruje novčane primitke te zbog čega nastaju i koliki su novčani izdaci iz poslovnih aktivnosti poduzeća.

S obzirom na sadržaj izvještaja, on treba pružiti informacije investitorima i kreditorima za ocjenu:

- a) Sposobnost poduzeća da ostvari budući čisti novčani tok
- b) Sposobnost poduzeća da podmiri obveze vjerovnicima i isplati dividende te da se ocijene potrebe poduzeća za vanjskim financiranjem
- c) Razloga zbog kojih se neto dobit razlikuje od čistog novčanog toka
- d) Da se omogući procjena učinka novčanog toka te raznih nenovčanih investicijskih i financijskih aktivnosti tijekom razdoblja na financijski položaj poduzeća

Izvještaj o novčanim tokovima mora prikazati novčane tokove nastale tijekom razdoblja, klasificirane na novčane tokove od poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti. Novčani tok od poslovnih aktivnosti je rezultat glavnih aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje imaju snažan utjecaj na rezultat poslovanja i drugih aktivnosti, osim financijskih i investicijskih. Novčani tok od investicijskih aktivnosti obuhvaća primitke i izdatke koji su vezani uz promjene dugotrajne imovine, a to su aktivnosti stjecanja i otuđivanja dugotrajne imovine koje nisu

uključene u novčane ekvivalente. Novčani tok od financijskih aktivnosti obuhvaća primitke i izdatke koji su vezani za financiranja poslovanja i obuhvaćaju promjene vezane uz visinu i strukturu kapitala i obveza (emisija dionica, obveznica, uzimanje kredita, otplata glavnice kredita, otkup trezorskih dionica, isplata dividendi i slično). Prilikom sastavljanja Izvještaja o novčanom toku mogu se koristiti dvjema metodama, a to su direktna i indirektna metoda. Svi novčani tokovi od poslovnih aktivnosti mogu se sastavljati i po jednoj i po drugoj metodi, dok se novčani tokovi od investicijskih i financijskih aktivnosti mogu jedino sastavljati pomoću direktne metode. Direktna metoda prikazuje bruto novčane primitke i bruto novčane izdatke posebno za svaku aktivnost, dok se primjenom indirektna metode prikazuju usklađivanje neto dobiti ili gubitka za nenovčane prihode i rashode te promjene u kratkotrajnoj imovini koja obuhvaća novac i novčane ekvivalente te kratkoročne obveze.

Direktna metoda u odnosu na indirektnu daje podatke koji mogu biti od velike važnosti kod procjene budućih novčanih tokova. Podaci za sastavljanje Izvještaja o novčanom toku po direktnoj metodi mogu se dobiti iz evidencije poduzeća ili usklađivanjem prihoda od prodaje, troškova prodaje i drugih stavaka izvještaja o dobiti. (Anthony, Reece, 2004.)

2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje daju detaljniju razradu i dopunu pojedinih stavka bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o promjeni glavnice (kapitala) te izvještaja novčanom toku. Bilješke sadrže sve detalje kojima se rasterećuju financijski izvještaji, a sadržaj bilješki određen je standardima financijskog izvještavanja.

Bilješke uz financijske izvještaje sastoje se od 3 dijela, a to su:

- a) Osnovni podaci o društvu

- b) Značajne računovodstvene politike
- c) Pojašnjenje pojedinih financijskih izvještaja

Svrha bilješki je da daju dodatne i dopunske informacije unutarnjim i vanjskim korisnicima financijskih izvještaja, odnosno one informacije koje se ne nalaze u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjeni glavnice (kapitala) te izvještaju o novčanom toku, osim tih dodatnih informacija, svrha bilješki da i da omogućuju korisnicima lakše razumijevanje financijskih izvještaja. Kao što je prije navedeno, osnovna svrha bilješki je da omogućuju korisniku informacije o primijenjenim računovodstvenim politikama i o njihovim promjenama, ako do njih dođe. Osim navedenih računovodstvenim politikama, svrha je da omogući i osnovne podatke o poduzeću kao što su naziv poduzeća, sjedište poduzeća, informacije gdje, odnosno u kojoj državi je poduzeće osnovano, opis djelatnosti kojim se poduzeće bavi te datum bilance i razdoblje na koje se financijski izvještaji donose.

3. FINANCIJSKA ANALIZA

Financijska analiza provodi se pomoću financijskih pokazatelja. Financijski pokazatelji su odnosi ili omjeri dviju ili više ekonomskih i financijskih veličina. Izračunavaju se iz podataka dobivenih iz financijskih izvještaja, odnosno bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom toku, bilješke uz financijska izvješća. Financijski pokazatelji mogu se svrstati u pet vrsta, a to su: pokazatelji likvidnosti, pokazatelji solventnosti, pokazatelji zaduženosti, pokazatelji profitabilnosti, točka pokrića ili prag profitabilnosti. Svaka vrsta ovih pokazatelja pruža druge informacije financijskom analitičaru potrebne za analizu ili donošenje odluka.

Da bi se utvrdilo poslovanje poduzeća, odnosno financijska situacija poduzeća, financijskom analitičaru potrebni su neki rezultati, odnosno mjerila ili indeksi kojima se u omjer stavljaju u vezu dvije ekonomske veličine ili dva financijska podatka. Analizirajući i interpretirajući dobiveni omjeri trebali bi poslužiti financijskim analitičarima bolje razumijevanje financijske situacije i poslovanja poduzeća nego analiza samih informacija.

Financijska analiza se ne koristi samo za otkrivanja stanja poslovanja poduzeća od prijašnjih, prošlih godina, već i za analizu trendova. Kod financijske analize mogu se stavljati u odnos i sadašnji omjer s prošlim i očekivanim budućim omjerom istog poduzeća. Primjer je pokazatelj likvidnosti, koji može staviti u odnos u sadašnjem trenutku sa omjerom likvidnosti na isti dan prošle godine. Nakon utvrđivanja svih pokazatelja te kada se poredaju pokazatelji prijašnjih godina, tada financijski analitičar može uočiti koje su promjene nastale prilikom poslovanja te dali je došlo do poboljšanja poslovanja poduzeća ili do pogoršanja. Financijske pokazatelje jednog poduzeća moguće je usporediti i s pokazateljima drugog poduzeća, pod uvjetom da se poduzeća bave istom ili sličnom djelatnošću ili s industrijskim prosjekom u istom vremenskom razdoblju. Ova analiza je puno bolje jer daje realan uvid u poslovanje poduzeća. Mnoga poduzeća mogu imati stopu likvidnosti koja je ispod prosjeka, ali na vrijeme podmiruju svoje dugove, odnosno na vrijeme plaća račune. Samo usporedbom dvaju sličnih poduzeća može se realno prosuditi.

Financijska analiza pomože u definiranju pokazatelja uspješnosti:

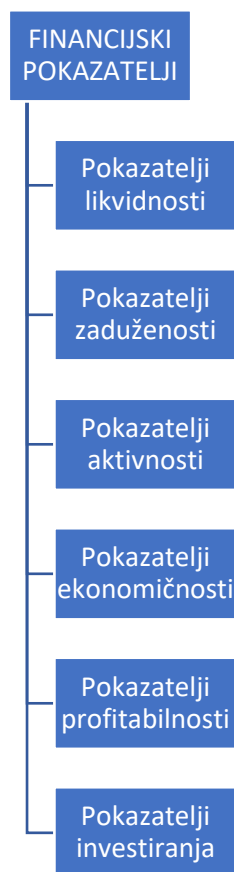
- a) Pruža podatke o profitabilnosti, efikasnosti upravljanja aktivom, solventnosti i investicijskom potencijalu
- b) Osigurava konzistentnu bazu podataka za praćenje trendova u poslovanju i istraživanje promjena
- c) Omogućuje usporedbu pokazatelja uspješnosti poduzeća
- d) Omogućuje usporedbu poslovanja po dijelovima poduzeća

4. FINANCIJSKI POKAZATELJI

Financijski pokazatelji se s obzirom na vremensku dimenziju mogu podijeliti na dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja razmatra poslovanje poduzeća unutar određenog vremenskog razdoblja., najčešće do jedne godine, a temelji se na podacima iz računa dobiti i gubitka. Druga se skupina financijskih pokazatelja odnosi na točno određeni trenutak koji se poklapa s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku. Kao što je već bilo naglašeno, pokazatelji se izračunavaju kako bi poduzeću dalo informacije o financijskom stanju, odnosno kako bi se stvorila što bolja financijska podloga za donošenje određenih financijskih odluka. (Vukičević, 2006.)

Zavisno o tome kakva bi se odluka htjela donijeti, naglašava se važnost pojedinog tipa pokazatelja. Svaka grana industrije naglašava važnost drugi pokazatelja, tako primjerice bankar naglašava važnost pokazatelja likvidnosti kada se nalazi u nedoumici hoće li odobriti kratkoročni kredit poduzeću. U takvoj situaciji se stavlja naglasak na postojeću financijsku situaciju i blisku budućnost poduzeća. Gledano s druge strane, sa stajališta investitora više se naglašava moć za stvaranje prihoda i efikasnost poslovanja nego likvidnost zbog neprofitabilnih poduzeća koja umanjuju vrijednost imovine bez obzira na postojeću dobru likvidnost neće moći iz ostvarenih prihoda podmiriti obveze investitorima. Menadžmentu naravno koriste svi pokazatelji jer se mora osigurati i kratkoročna i dugoročna financijska stabilnost poduzeća. Osim toga potrebno je osigurati i profitabilnost poduzeća kako bi se mogle podmiriti sve kratkoročne i dugoročne obveze, osigurati odgovarajuće naknade vlasnicima kao i odgovarajući dio zadržane dobiti kako bi se poduzeće moglo razvijati. (Belak, 1995.)

U skladu s tim zahtjevima razlikuje se nekoliko skupina financijskih pokazatelja:

Temeljni kriteriji dobroga poslovanja čine sigurnost poslovanja i uspješnost poslovanja. U sigurnost poslovanja spadaju pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti te pokazatelji aktivnosti. U uspješnost poslovanja spadaju također pokazatelji aktivnosti, pokazatelji profitabilnosti te pokazatelji investiranja. Pokazatelji aktivnosti mogu se smatrati i pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti. Zbog toga što koeficijent obrtaja imovine utječe na likvidnost i financijsku stabilnost, a s druge strane izravno i na rentabilnost poslovanja.

4.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne financijske obveze, odnosno cilj svakog poduzeća je biti likvidan što znači biti sposoban imovinu pretvoriti u gotovinu za plaćanje računa. Pokazatelji likvidnosti uspoređuju svoje kratkoročne obveze s kratkoročnim izvorima dostupnim za podmirenje kratkoročnih obveza. Vrlo su važni financijskim menadžerima koji donose odluke vezane za podmirivanje obveza prema dobavljačima, kreditorima i državi. Pokazatelji likvidnosti najviše koriste dobavljači kao i vjerovnici koji poduzećima odobravaju kratkoročne kredite .

Mjere kojima se može ocjenjivati likvidnosti:

- a) Mjere utemeljene na odnosu kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza, odnosno na odnosu tekuće aktive i tekuće pasive
- b) Mjere koje ukazuju na obrtaj zaliha i unovčenje potraživanja, odnosno na pretvaranje tekuće nenovčane aktive u novac

Kod pokazatelja likvidnosti razlikujemo još četiri podvrste likvidnosti:,

- a) Koeficijent tekuće likvidnosti
- b) Koeficijent ubrzane likvidnosti
- c) Koeficijent trenutne likvidnosti
- d) Koeficijent financijske stabilnosti

Koeficijent tekuće likvidnosti obuhvaća odnos između cjelokupne kratkotrajne imovine (uključene i zalihe) i kratkoročnih obveza. Smatra se da je omjer kratkoročne imovine i kratkoročnih obveza 2:1 optimalan za većinu poduzeća. Zbog toga što pruža dovoljnu zaštitu pokriću kratkoročnih obveza uz uvjet da se vrijednost kratkoročne imovine smanji do 50%. Kao i kod svih ovakvih procjena, njihova primjena ovisi o mnogo činitelja kao što su grana industrije i njezina daljnja perspektiva. Ako poduzeće ima brz obrtaj zaliha i može naplatiti svoju realizaciju bez problem, prihvatljiviji odnos tekućih sredstava i tekućih obveza može biti i niži. Međutim, nikako ne bi trebao biti ispod 1:1. Problem ovog koncepta sastoji se u činjenici da pokazatelj tekuće likvidnosti mjeri u biti statičko stanje i procjenjuje poslovanje pod pretpostavkom

likvidacije, a ne uzima u obzir „neprestana briga“ koncept koji treba biti glavni prioritet menadžmenta.

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

Koeficijent ubrzane likvidnosti se koristi za procjenu može li poduzeće udovoljiti svojim kratkoročnim obvezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine. Ovaj pokazatelj izuzima zalihe iz izračuna i stoga je precizniji kao mjerilo likvidnosti. Ovaj pokazatelj bi trebao minimalno iznositi 1 ili više, odnosno tekuće obveze ne bi smjele biti veće od zbroja iznosa novca i potraživanja premda imama izuzetaka, ovisno o industriji. Ako je pokazatelj visok, znači da je potrebno unaprijediti upravljanje gotovinom radi smanjenja suviška gotovine, potrošiti kreditnu politiku ili smanjiti kratkotrajnu imovinu u korist dugotrajne imovine. Ovaj pokazatelj uglavnom koriste banke i drugi kreditori, a služi kao upozorenje na opasnost da dužnik neće moći izmiriti svoje obveze u roku dospijea.

$$\text{Koeficijent ubrzane likvidnosti} = \frac{\text{Tekuća imovina - zalihe}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

Koeficijent trenutne likvidnosti stavlja u odnos novac i kratkoročne vrijednosne papire s kratkoročnim obvezama, dakle, one kategorije koje poduzeću stalno stoje na raspolaganju za podmirenje obveza. Koeficijent trenutne likvidnosti dobar je pokazatelj u slučaju da potraživanja čine većinu kratkotrajne imovine, a postoji praksa kašnjenja u njihovoj naplati. Pokazatelj likvidnosti najvišeg stupnja jer dovodi u odnos pokriće i potrebe za kapitalom u roku od jedne godine. Poželjno je da taj pokazatelj bude ≥ 1 jer ako je viši poduzeće može ostati bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza.

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti} = \frac{\text{Novac + kratkoročni vrijednosni papiri}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

Koeficijent financijske stabilnosti u odnos stavlja dugotrajnu imovinu i kapital uvećanog za dugoročne obveze te mora na kraju iznositi manje od 1 zbog toga što se dio kratkotrajne imovine mora financirati iz dugoročnih izvora. U suprotnom, ako dolazi do povećanja koeficijenta financijske stabilnosti (više od 1) pokazuje kako poduzeće ne upravlja najbolje sa svojom likvidnosti, odnosno ukazuje na to da poduzeće iz svojih kratkoročnih izvora, financira dio svoje dugotrajne imovine, odnosno dolazi do deficita radnog kapitala.

$$\text{Koeficijent financijske stabilnosti} = \frac{\text{Dugotrajna imovina}}{\text{Kapital + dugoročne obveze}}$$

4.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu kapitala i putove kojima poduzeće financira svoju imovinu. Oni određuju stupanj korištenja financijskih sredstava za koja se firma zadužila. Poduzeća sa značajno visokim stupnjem zaduženosti gube financijsku fleksibilnost, mogu imati probleme pri pronalaženju novih investitora, a mogu se i suočiti s rizikom bankrota. Zaduženost nije nužno i loša, ukoliko je stupanj zaduženosti pod kontrolom, a posuđena svota se koristi na pravi način, zaduženost može rezultirati porastom povrata na investirano. Vrijednosti kod pokazatelja zaduženosti trebale bi se promatrati s obzirom na djelatnost poduzeća i specifične djelatnosti. Kod koeficijenta zaduženosti trebalo bi pratiti zaduženost tijekom vremenskog razvoja i usporediti s drugim poduzećima koje se nalaze u istoj grani. Koeficijent zaduženosti koji je veći od 50% prvenstveno je prisutan kod poduzeća kojima se veliki dio imovine odnosi na zemljišta ili zgrade, to jest odnosi se na nekretnine zbog toga je normalno da je njihov koeficijent zaduženosti veći. Velika dostupnost sredstava može sugerirati naznake buduće financijske krize koja se vrlo lako može transformirati u gospodarsku krizu pa se u takvim uvjetima treba posebno oprezno zaduživati (Buterin et al, 2018). Upravo u vrijeme zadnje financijske krize, poznate pod imenom Velika recesija, do izražaja su došle brojne posljedice prezaduženosti i bilančnih neravnoteža (Buterin i Buterin, 2014). Osobito je izražen tečajni rizik o čemu posebno treba voditi računa kod zaduživanja u stranoj valuti. Na to ukazuju brojni primjeri, poput onoga iz 2010. godine u Europskoj monetarnoj uniji kad su mjere Europske centralne banke gotovo dovele do pariteta eura i dolara (Buterin et al, 2015).

U analizi menadžmenta duga važne su dvije vrste pokazatelja zaduženosti:

1. Pokazatelji na temelju stavljanja u omjer stavki bilance radi utvrđivanja razmjera u kojem se imovina financirala posuđenim sredstvima
2. Pokazatelji na temelju računa dobiti i gubitka radi utvrđivanja koliko su puta fiksne naknade pokrivene dobitkom. (Vidučić, 2012.)

Žager ističe sedam pokazatelja zaduženosti prikazanih u tablici 3.

Tablica 3: Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovine
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Glavnica
Pokriće troškova kamata	Dobit prije poreza i kamata	Kamate
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze	Zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	Glavnica	Dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	Glavnica + dugoročne obveze	Dugotrajna imovina

Izvor: Žager, 2008., str. 251.

Pokazatelji zaduženosti mogu se računati na temelju bilance ili računa dobiti i gubitka, stoga koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja dobivaju se na temelju bilance zbog toga što dovode do krajnjeg rezultata koji pokazuje koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala i iz tuđih sredstava te su odraz pasive. Također, na bilanci se temelje i stupanj pokrića I i stupanj pokrića II jer prikazuju pokriće dugotrajne imovine glavnicom. Dok se pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti temelje na računu dobiti i gubitka jer njihov pogled na dug je s aspekta mogućnosti njegovog podmirenja, odnosno ukazuje na dinamičku zaduženost.

4.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti koriste se pri ocjeni djelotvornosti kojom menadžment angažira imovinu koju su mu povjerali vlasnici. Poznati su još pod nazivom odnosi efikasnosti, odnosi obrtaja ili koeficijent obrtaja. Upućujući na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Ako je poznat koeficijent obrtaja, moguće je izračunati prosječne dane vezivanja sredstva. Pokazatelj aktivnosti ne bi trebao biti niti previsoki niti prenizak, nego bi se trebao kretati oko industrijskog prosjeka. Previsoki koeficijent aktivnosti može značiti da poduzeće nema dovoljno zaliha što može uzrokovati i pad prodaje. Prenizak koeficijent aktivnosti može ukazivati na zastarjele zalihe ili na ne efikasno upravljanje zalihama. Također, važno je provjeriti u bilješkama koje računovodstvene politike za rashodovanje zaliha se koriste.

Pokazatelji aktivnosti sastoje se od četiri podvrsta:

- a) Koeficijent obrta ukupne imovine
- b) Koeficijent obrta kratkotrajne imovine
- c) Koeficijent obrta potraživanja
- d) Trajanje naplate potraživanja u danima

Koeficijent obrta ukupne imovine prikazuje koliko se puta ukupna imovina poduzeća obrne u tijeku jedne godine, odnosno koliko poduzeće uspješno koristi imovinu s ciljem stvaranja prihoda.

$$\text{Koeficijent obrta ukupne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}}$$

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina poduzeća obrne tijekom jedne godine. Mjeri relativnu efikasnost kojom poduzeće rabi kratkotrajnu imovinu za stvaranje prihoda.

$$\text{Koeficijent obrta kratkotrajne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\text{Kratkotrajna imovina}}$$

Koeficijent obrta potraživanja stavlja u odnos prihod od prodaje i potraživanje. Na temelju koeficijenta obrta potraživanja moguće je utvrditi prosječno trajanje naplate potraživanja.

$$\text{Koeficijent obrta potraživanja} = \frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Potraživanja}}$$

$$\text{Trajanje naplate potraživanja u danima} = \frac{\text{Broj dana u godini (365)}}{\text{Koeficijent obrta potraživanja}}$$

4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere koliko su puta prihodi veći od rashoda. Kod uspoređivanja ovih pokazatelja potrebno je uzeti u obzir kojom djelatnosti se poduzeće bavi. Na primjer, poduzeće koje se bavi proizvodnjom može imati ekonomičnost financiranja manju od 1, ali zbog malog udjela financijskih prihoda i rashoda u ukupnim prihodima i rashodima taj rezultat ne mora značajno utjecati na ukupnu ekonomičnost poduzeća.

Pokazatelji ekonomičnosti imaju četiri podvrste, a to su:

- a) Ekonomičnost ukupnog poslovanja
- b) Ekonomičnost poslovanja (prodaje)
- c) Ekonomičnost financiranja
- d) Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti

Ekonomičnost ukupnog poslovanja utvrđuje se stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Potrebno je da društvo posluje ekonomično, odnosno da ostvaruje više prihoda nego što je utrošeno za njihovo postizanje. Poželjno je da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda.

$$\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}}$$

Ekonomičnost poslovanja (prodaje) izračunava se na temelju odnosa između prihoda od prodaje i rashoda od prodaje. Kada su prihodi od prodaje veći od rashoda od prodaje, ekonomičnost prodaje je pozitivna i obrnuto, ako su rashodi od prodaje veći od prihoda od prodaje tada je riječ o negativnoj ekonomičnoj prodaji.

$$\text{Ekonomičnost poslovanja} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Rashodi od prodaje}}$$

Ekonomičnost financiranja je odnos financijskih prihoda i financijskih rashoda. Kada je dobiveni pokazatelj primjerice 0,2 ekonomičnost financiranja je negativna. Odnosno ne ostvaruje se dovoljno financijskih prihoda za pokriće nastalih financijskih rashoda.

$$\text{Ekonomičnost financiranja} = \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}}$$

$$\text{Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti} = \frac{\text{Izvanredni prihodi}}{\text{Izvanredni rashodi}}$$

4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje i investicijama, a ukupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća. Analiza profitabilnosti poslovanja poduzeća svrstava se u najvažnije dijelove financijske analize. Mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu.

Pokazatelji profitabilnosti se sastoje od:

- a) Neto profitne marže
- b) Bruto profitne marže
- c) Neto rentabilnost imovine
- d) Bruto rentabilnost imovine
- e) Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)

Neto profitna marža prikazuje odnos između dobiti nakon oporezivanja (neto dobiti), uvećane za kamate i prihodima od prodaje poduzeća. Razlika između bruto i neto marže, profit je upravo u poreznom opterećenju u odnosu prema prihodima od prodaje. Neto marža profita je najprecizniji pokazatelj konačnih učinaka realiziranih poslova i pokazuje koliko je postotak prihoda ostaje u vidu dobit kojom se može slobodno raspolagati.

$$\text{Neto profitna marža} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{kamate}}{\text{Ukupni prihod}}$$

Bruto profitna marža pokazuje nam koliko prihoda tvrtki ostaje nakon pokrića proizvodnih troškova ili troškova robe, a za pokriće troškova uprave, prodaje i troškova financiranja (kamate). Ova informacija je vrlo bitna za poduzetnike jer mu između ostaloga daje informaciju koliko prihoda ostaje za razvoj tvrtke nakon što neki proizvod ili robu realizira na tržištu.

$$\text{Bruto profitna marža} = \frac{\text{Dobit prije oporezivanja + kamate}}{\text{Ukupan prihod}}$$

Pokazatelji rentabilnosti računaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka gdje se razlikuje neto i bruto rentabilnost imovine s obzirom na to da li se obračunava porez na dobit ili ne. Stoga, neto rentabilnost imovine stavlja u odnos neto dobit uvećanu za kamate i ukupnu imovinu, dok bruto rentabilnost imovine stavlja u odnos dobit prije poreza uvećanu za kamate i ukupnu imovinu.

$$\text{Neto rentabilnost imovine} = \frac{\text{Neto dobit + kamate}}{\text{Ukupna imovina}}$$

$$\text{Bruto rentabilnost imovine} = \frac{\text{Bruto dobit + kamate}}{\text{Ukupna imovina}}$$

Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice) pokazuje koliko novčanih jedinica dobiti poduzeća ostvaruje na jednu jedinicu vlastitog kapitala. Kada usporedimo stope rentabilnosti vlastitog kapitala i rentabilnost ukupne imovine možemo doći do informacije koliko se poduzeće koristi vlastitim ili pak tuđim kapitalom, zbog toga se smatra rentabilnost vlastitog kapitala jednim od najvažnijim pokazateljem.

$$\text{Rentabilnost vlastitog kapitala} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Vlastiti kapital (glavnica)}}$$

4.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja služe za mjerenje uspješnosti ulaganja u dionice. Za izračunavanje pokazatelja investiranja potrebni su podaci iz financijskih izvještaja i podaci o dionicama, osobito o broju i tržišnoj vrijednosti dionice. Od pokazatelja investiranja najčešće se izračunavaju dobit po dionici i dividenda po dionici te se ti pokazatelji iskazuju u novčanim jedinicama te pokazuju koliko se kuna, eura, dolara ostvaruje po jednoj dionici.

Tablica 4: pokazatelji investiranja

NAZIV PKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividende	Dividenda po dionici	Dobit po dionici
Odnos cijene i dobiti po dionici	Tržišna cijena dionice	Dobit po dionici
Ukupna rentabilnost dionice	Dobit po dionici	Tržišna cijena dionice
Dividendna rentabilnost dionice	Dividenda po dionici	Tržišna cijena dionice

Izvor: Žager, 2008., str. 60

5. „PODRAVKA D.D.“

Podravka je jedna od vodećih kompanija u jugoistočnoj, srednjoj i istočnoj Europi, nastala je 1947. godine, na temeljima nekadašnje tvornice pekmeza i prerade voća braće Wolf. Sa sjedištem u Koprivnici. Brojni potrošači prepoznali su vrijednost njihovih proizvoda te im poklonili svoje povjerenje, u više od šezdeset država širom svijeta. U 2007. godini Podravka je ostvarila prihod od 2, 672 milijarde kuna što je čini najvećom prehrambenom tvrtkom u Hrvatskoj ispred Vindije i Dukata. Podravka ima oko 7000 zaposlenih, i ujedno je jedna od prvih hrvatskih tvrtki koja ima svoje dionice na domaćem (1998.) i međunarodnom tržištu.

Podravka je danas jedna od najvećih prehrambenih kompanija u ovom dijelu Europe. Osim u Hrvatskoj i susjednim zemljama tržište je rašireno diljem svijeta. Tako ova tvrtka prodaje svoje proizvode u Africi, Australiji, zemljama srednje i istočne Europe, Rusiji, SAD- u, Kanadi i na Bliskom Istoku. Od 2005. godine u Podravkinom proizvodnom portfelju nalaze se brojne robne marke, ali i proizvodi različitih vrsta od konzerviranih gotovih jela do dječje hrane, pa se stoga može zaključiti da Podravka d.d. nije samo lider kada je riječ o pojedinim robnim markama na tržištu, nego vodeća prehrambena industrija na području jugoistočne Europe. (Podravka, 2018.)

Vizija Podravke d.d. je: Biti posvećeni poboljšanju svakodnevne kvalitete naših potrošača, kupaca, i zaposlenika putem inovativnosti i internacionaliziranosti. A misija Podravke d.d. je nuditi inovativno kulinarsko iskustvo i zdrava životna rješenja.

Slika 3: Logotip Podravke

Ime kompanije Podravka potječe od naziva za stanovnicu Podravskog kraja, u kojem se nalazi sjedište tvrtke. Nastala je 1947. godine na temeljima nekadašnje tvornice pekmeza i prerade voća- Wolf, te kasnije postala poznata u zemlji i inozemstvu po proizvodnji univerzalnog dodatka jelima- Vegeti, koja se već pola stoljeća izvozi u više od 40 zemalja svijeta na svih 5 kontinenta. Podravku danas kupci prepoznaju, ne samo po brandu Vegeta već i po nizu brandova: Dolcela, Lino, Eva, Fant, Kviki, itd. Logotip Podravke mijenjao se tijekom godina. Dominantna boja, posebno u posljednjih trideset godina, je jarko crvena na bijeloj podlozi. Crvena u spektru boja spada u one tople, a kako je riječ o prehrambenoj industriji, posve je razumljiv odabir tople boje koja pozitivno utječe na emocije ljudi. Najdugovječniji Podravkine slogani bili su „Od srca srcu“, te „Kompanija sa srcem“, a godinama se u kampanjama koristio slogan „Kad se srcem kuha, kuha se Podravka juha“. Srce je, osim u znaku kompanije, simbolički korišteno i kao izvor emocija čovjeka, a poznato je da hrana u životima mnogih ima i značenje izvora velikog spektra zadovoljstva.(Podravka, 2018a)

Slika 4: 1. Proizvodi Podravke d.d.

Izvor: Podravka

Slika 5: 2. Proizvodi Podravke d.d.

Izvor: Podravka

Slika 6: 3. Proizvodi Podravke d.d.

Izvor: Podravka

5.1. Bilanca Podravka d.d.

BILANCA stanje na dan 31.12.2018.

Obveznik: Podravka prehrambena industrija d.d., Koprivnica			
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1	2	3	4
AKTIVA			
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	002	1.911.584.109	2.001.729.016
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	003	92.249.491	83.550.892
1. Izdaci za razvoj	004	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	83.189.290	82.012.693
3. Goodwill	006	0	0
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008	9.060.201	1.538.199
6. Ostala nematerijalna imovina	009	0	0
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	010	827.301.621	943.805.990
1. Zemljište	011	45.420.448	45.420.448
2. Građevinski objekti	012	455.299.171	438.893.781
3. Postrojenja i oprema	013	264.671.519	251.711.854
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	21.605.771	24.059.994
5. Biološka imovina	015	0	0
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016	288.564	285.258
7. Materijalna imovina u pripremi	017	39.300.078	60.854.260
8. Ostala materijalna imovina	018	716.070	714.344
9. Ulaganje u nekretnine	019	0	121.866.051
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (021 do 028)	020	959.515.702	944.698.747
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	021	946.700.274	939.068.333
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	022	9.219.984	5.283.130
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	023	1.225.020	140.500
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	024	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	025	0	0
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	026	2.370.424	206.784
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	027	0	0
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	028	0	0
IV. POTRAŽIVANJA (030 do 032)	029	0	0
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	030	0	0
2. Potraživanja po osnovi prodaje na kredit	031	0	0
3. Ostala potraživanja	032	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	033	32.517.295	29.673.387
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (035+043+050+058)	034	1.171.669.710	987.808.110
I. ZALIHE (036 do 042)	035	479.169.008	369.330.573
1. Sirovine i materijal	036	117.037.484	140.914.574
2. Proizvodnja u tijeku	037	44.313.087	27.699.930
3. Gotovi proizvodi	038	140.886.458	154.115.542
4. Trgovačka roba	039	43.379.267	45.525.456
5. Predujmovi za zalihe	040	0	0
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	041	133.552.712	1.075.071
7. Biološka imovina	042	0	0
II. POTRAŽIVANJA (044 do 049)	043	467.705.229	485.803.980
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	044	288.498.889	277.260.858
2. Potraživanja od kupaca	045	177.755.132	200.165.110
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	046	0	0
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	047	645.019	512.864
5. Potraživanja od države i drugih institucija	048	674.630	7.737.922
6. Ostala potraživanja	049	131.559	127.226
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (051 do 057)	050	92.781.798	64.507.052
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	051	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	052	91.432.811	64.211.342
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	053	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	054	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	055	210.000	0
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	056	627.489	0
7. Ostala financijska imovina	057	511.498	295.710
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	058	132.013.675	68.166.505
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	-059	3.640.252	4.510.408
E) UKUPNO AKTIVA (001+002+034+059)	060	3.086.894.071	2.994.047.534
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	061	1.047.050.826	1.048.180.995

Izvor: Podravka, 2019.

Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1	2	3	4
PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE (063+064+065+071+072+075+078)	062	2.122.571.492	2.189.169.838
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	063	1.566.400.660	1.566.400.660
II. KAPITALNE REZERVE	064	182.267.472	177.874.586
III. REZERVE IZ DOBITI (066+067-068+069+070)	065	284.908.054	328.057.266
1. Zakonske rezerve	066	26.625.605	30.947.466
2. Rezerve za vlastite dionice	067	147.604.502	147.604.502
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	068	60.502.679	54.209.463
4. Statutarne rezerve	069	0	0
5. Ostale rezerve	070	171.180.626	203.714.761
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	071	0	0
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (073-074)	072	2.558.087	3.696.000
1. Zadržana dobit	073	2.558.087	3.696.000
2. Preneseni gubitak	074	0	0
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (076-077)	075	86.437.219	113.141.326
1. Dobit poslovne godine	076	86.437.219	113.141.326
2. Gubitak poslovne godine	077	0	0
VII. MANJINSKI INTERES	078	0	0
B) REZERVIRANJA (080 do 082)	079	35.214.202	32.817.905
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	080	18.653.066	19.811.677
2. Rezerviranja za porezne obveze	081	0	0
3. Druga rezerviranja	082	16.561.136	13.006.228
C) DUGOROČNE OBVEZE (084 do 092)	083	337.601.623	181.202.712
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	084	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	085	0	0
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	086	337.601.623	181.202.712
4. Obveze za predujmive	087	0	0
5. Obveze prema dobavljačima	088	0	0
6. Obveze po vrijednosnim papirima	089	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	090	0	0
8. Ostale dugoročne obveze	091	0	0
9. Odgođena porezna obveza	092	0	0
D) KRATKOROČNE OBVEZE (094 do 105)	093	551.895.109	542.996.031
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	094	51.446.509	69.718.027
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	095	393.087	605.256
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	096	182.542.931	176.926.989
4. Obveze za predujmive	097	0	0
5. Obveze prema dobavljačima	098	276.375.655	245.821.222
6. Obveze po vrijednosnim papirima	099	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	100	0	0
8. Obveze prema zaposlenicima	101	32.411.496	34.661.926
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	102	6.604.378	12.830.510
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	103	1.493.324	1.470.793
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	104	0	0
12. Ostale kratkoročne obveze	105	627.729	961.308
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	106	39.611.645	47.861.048
F) UKUPNO – PASIVA (062+079+083+093+106)	107	3.086.894.071	2.994.047.534
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	108	1.047.050.826	1.048.180.995
DODATAK BILANCI (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani financijski izvještaj)			
A) KAPITAL I REZERVE			
1. Pripisano imateljima kapitala matice	109	0	0
2. Pripisano manjinskom interesu	110	0	0

Izvor: Podravka, 2019.

5.2. Račun dobiti i gubitka Podravka d.d.

RAČUN DOBITI I GUBITKA u razdoblju 1.1.2018. do 31.12.2018.

Obveznik: Podravka prehrambena industrija d.d., Koprivnica					
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodno razdoblje		Tekuće razdoblje	
		Kumulativno	Tromesečje	Kumulativno	Tromesečje
1	2	3	4	5	6
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	111	1.943.199.515	505.885.837	1.987.234.580	515.222.807
1. Prihodi od prodaje	112	1.904.331.989	497.833.677	1.937.102.051	495.337.102
2. Ostali poslovni prihodi	113	38.867.526	8.052.160	50.132.529	19.885.705
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	114	2.019.700.125	655.383.861	1.868.675.693	556.726.081
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	115	-1.306.249	4.166.301	1.028.539	15.193.129
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	116	1.253.498.206	337.103.476	1.268.997.379	345.603.134
a) Troškovi sirovina i materijala	117	789.632.786	195.782.844	789.441.587	194.640.924
b) Troškovi prodane robe	118	289.861.349	77.877.654	279.975.344	72.445.845
c) Ostali vanjski troškovi	119	174.004.071	63.442.978	199.580.448	78.516.365
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	120	362.119.371	86.309.927	360.905.160	92.435.889
a) Neto plaće i nadnice	121	226.654.217	55.463.719	226.044.634	58.691.467
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	122	82.962.531	18.552.200	83.332.703	20.806.446
c) Doprinosi na plaće	123	52.502.623	12.294.008	51.527.823	12.937.976
4. Amortizacija	124	95.206.442	24.766.732	87.898.120	23.087.196
5. Ostali troškovi	125	104.653.498	21.866.900	83.803.190	32.238.166
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	126	74.463.186	69.479.834	15.744.419	13.638.169
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	127	19.340.966	19.340.966	4.809.143	4.809.143
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	128	55.122.220	50.138.868	10.935.276	8.829.026
7. Rezerviranja	129	3.669.102	2.407.462	3.532.282	3.532.282
8. Ostali poslovni rashodi	130	127.396.569	109.283.229	46.766.604	30.998.116
III. FINANIJSKI PRIHODI (132 do 136)	131	218.313.283	173.841.522	49.088.834	2.850.050
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	132	207.205.912	171.650.437	35.683.115	951.867
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	133	9.695.572	1.963.479	12.405.873	1.621.254
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	134	0	0	0	0
4. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	135	1.411.799	227.606	999.846	276.929
5. Ostali financijski prihodi	136	0	0	0	0
IV. FINANIJSKI RASHODI (138 do 141)	137	58.727.668	11.170.603	36.443.646	4.847.498
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	138	30.827.707	4.745.468	19.378.553	3.060.002
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima	139	24.873.699	5.563.066	15.442.343	1.787.496
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	140	0	0	0	0
4. Ostali financijski rashodi	141	3.026.262	862.069	1.622.450	0
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	142	0	0	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	143	0	0	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	144	0	0	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	145	0	0	0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	146	2.161.512.798	679.727.359	2.036.323.414	518.072.857
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	147	2.078.427.793	666.554.464	1.905.119.339	561.573.579
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	148	83.085.005	13.172.895	131.204.075	-43.500.722
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	149	83.085.005	13.172.895	131.204.075	0
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	150	0	0	0	43.500.722
XII. POREZ NA DOBIT	151	-3.352.214	-11.834.991	18.062.749	-11.970.604
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	152	86.437.219	25.007.886	113.141.326	-31.530.118
1. Dobit razdoblja (149-151)	153	86.437.219	25.007.886	113.141.326	0
2. Gubitak razdoblja (151-148)	154	0	0	0	31.530.118
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani financijski izvještaj)					
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA					
1. Pripisana imateljima kapitala matice	155	0	0	0	0
2. Pripisana manjinskom interesu	156	0	0	0	0
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)					
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (= 152)	157	86.437.219	25.007.886	113.141.326	-31.530.118
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (159 do 165)	158	-293.560	-293.560	258.798	258.798
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	159	0	0	0	0
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i	160	0	0	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove ponovnog vrednovanja financijske	161	0	0	0	0
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanog toka	162	0	0	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	163	0	0	0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku pridruženih poduzetnika	164	0	0	0	0
7. Aktuarski dobiti/gubici po planovima definiranih primanja	165	-293.560	-293.560	258.798	258.798
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	166	0	0	0	0
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	167	-293.560	-293.560	258.798	258.798
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (157+167)	168	86.143.659	24.714.326	113.400.124	-31.271.320
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani financijski izvještaj)					
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA					
1. Pripisana imateljima kapitala matice	169	0	0	0	0
2. Pripisana manjinskom interesu	170	0	0	0	0

Izvor: Podravka, 2019.

6. POKAZATELJI FINANCIJSKE ANALIZE PODRAVKA D.D.

6.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost predstavlja sposobnost poduzeća da podmiri svoje obveze. Ako je poduzeće bez novaca, odnosno nelikvidno ono nije u mogućnosti normalno poslovati. Dakle, čim nema dovoljno sredstava za nabavku materijala, proizvoda i robe potrebnu za proizvodnju te za isplatu plaće radnicima, plaćanje poreza i doprinosa ukazuje da je poduzeće u krizi i da nema dovoljno sredstava za daljnje poslovanje.

Tablica 5: Pokazatelji likvidnosti

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2016.	2017.	2018.
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,18	0,24	0,13
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,54	1,26	1,14
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,89	2,12	1,82
Koeficijent financijske stabilnosti	0,73	0,78	0,84

Izvor: izrada autora

Koeficijent trenutne likvidnosti stavlja u odnos novac i kratkoročne obveze. U tablici je vidljivo da je koeficijent 2016. godine iznosio 0,18, a 2018. godine 0,13 što znači da je poduzeće dovoljno likvidno da podmiri svoje obaveze. Najveći koeficijent u promatranim razdobljima bio je 2017. gdje je iznosio 0,24. Smatra se da koeficijent trenutne likvidnosti ne bi trebao biti veći od 0,10.

Koeficijent ubrzane likvidnosti prikazuje koliko brzo pouzete može podmiriti svoje kratkoročne obveze. Obveze ne bi smjele biti veće od zbroja novca i potraživanja. Poželjno je da je pokazatelj oko 0,7 i 0,8 dok je prema američkim zahtjevima 1. Iz tablice je vidljivo da se koeficijent ubrzane likvidnosti u Podravci kreće oko 1 što znači da poduzeće ima sposobnost u vrlo kratkom roku osigurati novac za podmirenje kratkoročnih obveza.

Koeficijent tekuće likvidnosti predstavlja ocjenu likvidnosti i solventnosti te ne bi trebao biti manji od 2. Kao što je već navedeno da koeficijent stavlja u odnos kratkoročnu imovinu i kratkoročne obveze, stoga bi imovina trebala biti barem dvostruko veća od obveza. Ako je veći od 1 što je vidljivo iz tablice može se očekivati od poduzeća da će na vrijeme podmiriti svoje kratkoročne obveze, ali što je pokazatelj veći to je i veća vjerojatnost pravovremenog podmirenja obveza. Koeficijent tekuće likvidnosti je od 2016. godine bio u porastu sa 1,892 na 2,123, ali 2018. godine došlo je do opadanja na 1,819. Na temelju koeficijenta može se zaključiti da poduzeće pravodobno podmiruje svoje kratkoročne obveze.

Koeficijent financijske stabilnosti prikazuje dugoročne aspekte likvidnosti, odnosno sposobnost poduzeća da podmiri svoje dugoročne obveze. Kod ovog koeficijenta smatra se da ne bi trebao biti manji od 1, što je slučaj kod Podravke što znači da se iz dijela dugoročnih izvora mora financirati kratkotrajna imovina.

6.2. Pokazatelji zaduženosti

Tablica 6: Pokazatelji zaduženosti

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2016.	2017.	2018.
Koeficijent zaduženosti	0,35	0,29	0,24
Koeficijent vlastitog financiranja	0,47	0,51	0,52
Koeficijent financiranja	0,75	0,57	0,46
Faktor zaduženosti	11,95	9,09	7,91
Stupanj pokrića I	0,85	0,81	0,78
Stupanj pokrića II	1,06	0,99	0,87

Izvor: izrada autora

Pokazatelji zaduženosti prikazuju koliko se poduzeće financira tuđim kapitalom, odnosno koliko je imovine financirano vlastitim, a koliko tuđim kapitalom.

Stupanj zaduženosti ne bi trebao biti veći od 50% što dovodi do većeg rizika ulaganja u društvo. Koeficijent zaduženosti kod Podravke d.d. kreće se oko 0.30. Iz prikazane tablice vidljivo je da koeficijent zaduženosti ima tendenciju smanjivanja što znači da se poduzeće iz godine u godinu sve manje financira tuđim kapitalom. 2016. godine poduzeće se financiralo s 0,35 tuđeg kapitala, dok je 2018. godine koristilo najmanje tuđeg kapitala i to čak 0,24.

Suprotno tome, koeficijent vlastitog financiranja se povećava što znači da se poduzeće sve više financira vlastitim kapitalom. Koeficijent financiranja se smanjuje, u 2016. godini je iznosio 0,75. Dok u 2018. godini iznosi 0,46. Koeficijent financiranja prikazuje odnos ukupnih obveza i kapitala. Iz tablice je vidljivo smanjenje dugova, odnosno povećanje kapitala. Što znači da na 100,00 kuna vlastitih sredstava dolazi 750 kuna tuđih sredstava, dok u 2018. godini na 100 kuna vlastitih sredstava dolazi 460 kn tuđih sredstava.

Faktor zaduženosti prikazuje koliko je godina potrebno poduzeću uz postojeće poslovanje da podmiri svoje ukupne obveze. Optimalan broj je oko 5 godina, ako faktor zaduženosti veći od 5 godina, kao što je to u Podravci znači da ne može podmiriti svoje obveze te da je insolventno i prezaduženo.

Iz tablice je vidljivo da stupanj pokrića I manji od 1 što znači da poduzeće ima usklađene dijelove aktive i pasive, odnosno da se dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora. Vrijednost pokazatelja ne bi smjela prelaziti 1. Stupanj pokrića II također ne bi smjelo prelaziti 1, što nije slučaj u 2016. godini što ukazuje na veću zaduženost i manju likvidnost. Dok je u 2017. i 2018. godini Stupanj pokrića II manji od 1 te dovodi do veće likvidnosti, a manje zaduženosti poduzeća.

6.3. Pokazatelji aktivnosti

Tablica 7: Pokazatelji aktivnosti

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2016	2017	2018
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,63	0,68	0,70
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	1,44	1,85	2,06

Izvor: Izrada autora

Pokazatelji aktivnosti prikazuju koliko poduzeće dobro upotrebljava svoje resurse. Koeficijent obrta ukupne imovine prikazuje omjer ukupnog prihoda i ukupne imovine, odnosno prikazuje koliko se puta imovina pretvori u prihode. Iz tablice je vidljivo da se 2016. godine na svaku kunu imovine ostvarilo 0,63 kune, dok je tokom 2017. godine rasla na čak 0,70 kn, ali je 2018. opet pala na 0,68 kn.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine prikazuje odnos između ukupnih prihoda i kratkotrajne imovine. U 2016. godini se kratkotrajna imovina 1,44 puta pretvarala u prihode, 2017. godini 1,85 puta i u 2018. čak 2,06 puta. Iz tablice je vidljivo da koeficijent obrta ukupne imovine raste, samim time raste i aktivnosti.

6.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 8: Pokazatelji ekonomičnosti

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2016	2017	2018
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,11	1,04	1,07
Ekonomičnost poslovanja	1,06	0,96	1,06
Ekonomičnost financiranja	2,99	3,71	1,35

Izvor: Izrada autora

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju odnos prihoda i rashoda, odnosno pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ako su pokazatelji ekonomičnosti manji od 1 znači da poduzeće ostvaruje gubitak. Iz tablice je vidljivo da su svi pokazatelji iznad 1, što znači da poduzeće posluje ekonomično, odnosno da ostvaruje dovoljno prihoda nego što je utrošeno na rashode. Vidljivo je da 2017. godine ekonomičnost poslovanja pada sa 1,06 na 0,96 što znači da u tom trenutku poduzeće bilo najmanje ekonomično, odnosno da je ostvarilo najmanje prihoda.

6.5. Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 9: Pokazatelji profitabilnosti

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2016.	2017.	2018.
Neto profitna marža	9,69%	3,84%	6,44%
Bruto profitna marža	8,51%	3,99%	5,55%
Neto rentabilnost imovine	6,16%	2,69%	4,38%
Bruto rentabilnost imovine	5,41%	2,80%	3,77%
Rentabilnost vlastite glavnice	8,64%	4,07%	5,16%

Izvor: Izrada autora

Neto profitna marža prikazuje profit kojim se slobodno raspolaže nakon realiziranog posla na tržištu. Iz tablice je vidljivo da 2017. godine neto profit pada s 9,69% na 3,84%, ali raste 2018. godine na 6,44% što znači da Podravka ima sve više profita za raspolaganje koji se može koristiti kao zadržana dobit ili pak isplatiti vlasnicima.

Bruto profitna marža vrlo je važna jer prikazuje koliko profita ostaje za razvoj poduzeća nakon realizacije proizvoda na tržištu. Iz tablice je vidljivo da ona nakon 2017. godine raste na 6,44% u 2018. godini.

Neto rentabilnost imovine prikazuje koliko je poduzeće ostvarilo profita na uložena sredstva, odnosno na svaku uloženu lipu. S toga je vidljivo iz tablice da poduzeće u sva tri promatrana razdoblja ostvaruje profit na uložena sredstva.

Bruto rentabilnost imovine prikazuje koliko se učinkovito menadžment koristi raspoloživim resursima. Iz tablice je vidljivo da nakon 2017. godine menadžment sve bolje koristi resurse ta pokazatelj bruto rentabilnosti bilježi rast 2018. godine na 3,77%.

Rentabilnost vlastite glavnice pak prikazuje koliko se dobro menadžment koristi vlasnikovim kapitalom. Vidljivo je iz tablice da se najbolje koristio 2016. godine s obzirom na promatrana razdoblje, dok se 2017. godine smanjio, ali 2018. bilježi ponovni rast.

6.6. Pokazatelji investiranja

Tablica 10: Pokazatelji investiranja

POKAZATELJI INVESTIRANJA	2016	2017	2018
Dobit po dionici	26,3	2,6	29,5
Dividenda po dionici	7,00	7,00	7,00
Ukupna rentabilnost dionice	6,92	0,93	7,78
Dividendna rentabilnost dionice	1,84	2,50	1,85

Izvor: Izrada autora

Pokazatelji investiranja prikazuju uspješnost ulaganja u dionice. Kod njihovog izračuna osim financijskih izvješća potrebni su i podaci o dionicama koje se mogu naći na službeni stranici Podravke. Dobit po dionici stavlja u odnos neto dobit i broj dionica. Iz tablice je vidljivo da nakon 2016. godine dobit pada sa 26,3 kune, na 2,6 kune, dok se 2018. povećava na čak 29,5 kuna po dionici. Dobit po dionici prikazuje iznos koji se ostvaruje po jednoj dionici, odnosno pokazuje sposobnost poduzeća da stvara dobit.

Dividenda po dionici u odnos stavlja dio neto dobiti za dividende i broj dionica. U pravilo je dividenda po dionici manja od dobiti zbog toga što poduzeće može dio dobiti može zadržati. Iz tablice je vidljivo da u promatranom razdoblju od 2016. godine do 2018. godine dividenda po dionici ne raste ni ne pada. U 2017. imamo situaciju kada je dobit po dionici manja od dividende po dionici što znači da su dividende isplaćene iz zadržane dobiti.

7. ZAKLJUČAK

Cilj ovog završnog rada je bio analizirati poslovanje poduzeća Podravke d.d. u razdoblju od 1. siječnja 2016. godine do 31. prosinca 2018. godine pomoću financijskih pokazatelja (pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja), a da bi došli do navedenih pokazatelja najprije je bilo potrebno analizirati financijska izvješća (bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o promjeni kapitala, izvještaj o novčanom toku, bilješke uz financijska izvješća).

Na temelju dobivenih podataka može se zaključiti da je Podravka d.d. 2016. godine dobro poslovala prema svim parametrima pomoću kojih smo analizirali njeno poslovanje, dok 2017. godine dolazi do ukupnog smanjenja poslovanja, odnosno dolazi do manje proizvodnje, prodaje i pokrivanja vlastitih troškova. Pokazatelji likvidnosti prikazuju uspješno podmirenje kratkoročnih obveza, ali gledano dugoročne aspekte likvidnosti koeficijent je manji od 1 što dovodi do financiranje kratkotrajne imovine iz dugoročnih izvora. Pokazatelji zaduženosti prikazuju pad zaduženosti, odnosno Podravka d.d. se sve više financira iz vlastitih izvora, ali još je uvijek prezaduženo. Pokazatelji aktivnosti prikazuju povećanje obrta ukupne imovine što dovodi i do veće aktivnosti. Pokazatelji ekonomičnosti bilježe povećanje ostvarenje prihoda za pokrivanje rashoda. Pokazatelji profitabilnosti prikazuju također rast profita nakon 2017. godine te prema pokazateljima investiranja može se vidjeti da dobit po dionici raste, odnosno da i samim time raste i vrijednost dionice na tržištu.

Prema promatranim razdobljima vidljivo je da je Podravka d.d. najbolje rezultate poslovanja postigla 2016. godine, dok je 2017. godinu obilježilo donekle lošije poslovanje, ali se 2018. godine već popravlja stanje te poduzeće bilježi rast u poslovanju kao u 2016. godini.

LITERATURA

KNJIGE

1. Anthony, R. N., Reece, J. S., Financijsko i upravljačko računovodstvo, Računovodstvo, RRiF, Zagreb, 2004.
2. Belak, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF plus d.o.o., Zagreb, 1995.
3. Buterin, V., Luležić, E., Buterin, D., (2018), Should Croatia develop its mortgage market? 7th International Scientific Symposium "Economy of Eastern Croatia - Vision and Growth", Osijek : Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet Osijek,
4. Buterin, V., Plenča, J., Buterin, D. (2015), Analiza mogućnosti pariteta eura i dolara, Praktični menadžment, 6, 1, 22-29
5. Buterin, V., Buterin, D. (2014), Hrvatska i bilančna recesija, Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 5, 1, 29-38
6. Dečman N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj., Ekonomski pregled, Hrvatsko društvo ekonomista, Zagreb, 2012.
7. Dražić-Lutilsky, I. et al., Računovodstvo, III. izmijenjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2010.
8. Vinković, K. A., Ribarić Aidone. E., Računovodstvo temelj donošenja poslovnih odluka, Veleučilište u Rijeci, Rijeka 2009.
9. Vidučić, LJ., Financijski menadžment, RRif Plus d.o.o., Zagreb, 2012.
10. Vukičević, M., Financije poduzeća, Golden marketing- tehnička knjiga, Zagreb, 2006.
11. Žager, Lajoš., et.al., Analiza financijskih izvještaja, Masamedia, Zagreb, 2008.
12. Žager, K., Žager, Lajoš., Analiza financijskih izvještaja, Masamedia, Zgareb, 1999.

INTERNETSKE STRANICE:

1. Podravka (2018), <https://www.podravka.hr/kompanija/o-podravki/> (15.5.2019.)
2. Podravka (2018), <https://www.podravka.hr/clanak/2021047/vremeplovom-kroz-slatku-proslost/> (15.5.2019.)
3. Podravka (2019.), <https://www.podravka.hr/kompanija/investitori/financijska-izvjesca/> (16.5.2019.)
4. Podravka (2019.),
https://www.google.com/search?q=dolcela&rlz=1C1KMZB_enHR570HR570&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwich4q5qcPiAhWotIsKHcJbA6QQ_AUIDigB&biw=1920&bih=920#imgrc=NiOvGxgDhKoEkM(16.5.2019.)
5. Podravka (2019.),
https://www.google.com/search?q=lino+%C4%8Dokolino&rlz=1C1KMZB_enHR570HR570&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiN_5T8qcPiAhWr_CoKHawEDkg_Q_AUIDigB&biw=1920&bih=920#imgrc=3hEMQz_IiV5lxM (17.5.2019.)
6. Podravka (2019.),
https://www.google.com/search?q=fant&rlz=1C1KMZB_enHR570HR570&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjrvKuqsPiAhVSw4sKHcblB5sQ_AUIDigB&biw=1920&bih=920#imgrc=IWJvUVx2UDX3cM:(17.5.2019.)
7. Podravka (2019.),
https://www.google.com/search?rlz=1C1KMZB_enHR570HR570&biw=1920&bih=920&tbn=isch&sa=1&ei=BtfvXM-kMoyrgwehxJnICA&q=eva+tuna&oq=eva+tuna&gs_l=img.3..0l6j0i30j0i8i30j0i24l2.3097.4470..4650...0.0..0.164.597.0j5.....0....1..gws-wiz-img.....0i67j0i5i30.dvBUgGpYhTY (17.5.2019.)

POPIS TABLICA

1. Tablica 1: Prikaz aktive i pasive u bilanci
2. Tablica 2: Nastanak prihoda i rashoda
3. Tablica 3: Pokazatelji zaduženosti
4. Tablica 4: Pokazatelji investiranja
5. Tablica 5: Pokazatelji likvidnosti
6. Tablica 6: Pokazatelji zaduženosti
7. Tablica 7: Pokazatelji aktivnosti
8. Tablica 8: Pokazatelji ekonomičnosti
9. Tablica 9: Pokazatelji profitabilnosti
10. Tablica 10: Pokazatelji investiranja

POPIS SLIKA

1. Slika 1: Prikaz bilance
2. Slika 2: Prikaz računa dobiti i gubitka
3. Slika 3: Logotip Podravke
4. Slika 4: 1. Proizvod Podravke d.d.
5. Slika 5: 2. Proizvod Podravke d.d.
6. Slika 6: 3. Proizvod Podravke d.d.